

Opzet pitch preventie

5.1.2e 5.1.2e & 5.1.2e

Coronamaatregelen voorkomen verspreiding Corona, maar verslechteren de volksgezondheid op andere aspecten

Bron: Volksgezondheidstoekomstverkenning RIVM 2020

Bestaande volksgezondheidsproblemen verergeren hierdoor

Gedrag

		ZIEKTELAST (%)	STERFTE (x1000)	ZORGUITGAVEN € (x miljard)
	Roken	 9,4%	 20,0	 2,4
	Ongezonde voeding	 8,1%	 12,9	 6,0
	Weinig beweging	 2,3%	 5,8	 2,7
	Alcohol gebruik	 1,5%	 1,8	 0,9

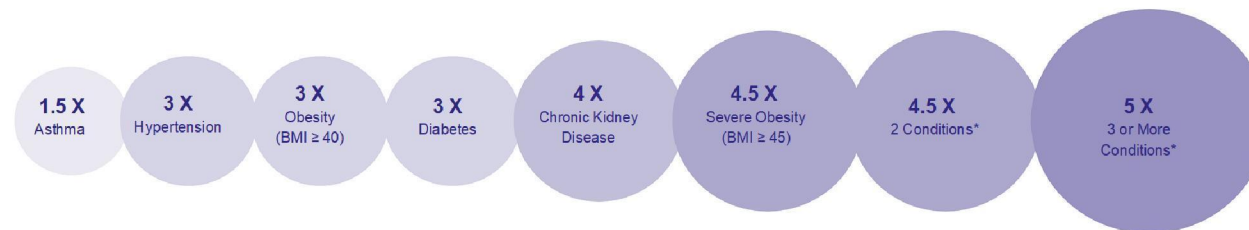
Persoonsgebonden

	Hoge bloeddruk	 6,7%	 12,6	 5,6
	Hoge bloed-suikerspiegel	 6,6%	 10,2	 5,8
	Overgewicht	 3,7%	 4,2	 1,5
	Cholesterol	 0,9%	 1,1	 0,4
	Lage botdichtheid	 0,7%	 2,9	 0,4

Bron: www.volksgezondheidszorg.info

Deze factoren verhogen niet alleen de kans op veel chronische aandoeningen, maar ook op een ernstig verloop van COVID

Risk for hospitalization if you have any of these conditions and get covid-19 compares to people without the conditions

Het goede nieuws: een groot deel van veel voorkomende aandoeningen zijn te voorkomen

HOME ARTIKELN RAPPORTEN THEMA'S CONGRESSEN ACADEMY VACATU

09 MRT 2010

“Helft van Nederlandse ziektes is te voorkomen”

Minstens de helft van de ziektegevallen in ons land is vermijdbaar. Hoogleraar Johan Mackenbach beweert dit in zijn boek 'Ziekte in Nederland' dat morgen uitkomt.

 Bewaren

ZIEKTE IN NEDERLAND

Ziektes als kanker, beroerte en suikerziekte zijn het gevolg van verkeerde keuzes die we maken, zo zegt de hoogleraar maatschappelijke gezondheidszorg aan het Erasmus MC.

Verkeerde keuzes

Met het juiste antwoord ....

Wat is ons antwoord?

<i>Huidige praktijk</i>	<i>voorbeeld</i>
We spreken individuen aan op hun ongezonde gedrag, en verwachten dat ze met de juiste informatie en begeleiding, focus op eigen regie en zelfmanagement, hun gedrag veranderen (vgl. recente essay RVS 'Gezondheidsverschillen voorbij')	Gecombineerde leefstijlinterventie, maatschappelijk steunpakket corona en leefstijl (o.a. landelijke publiciteitscampagne), voorlichting over gezonde voeding
We laten ziekten ontstaan, en gaan dan vroeg opsporen, en/of behandelen met medicatie	diabetes, verslaving, obesitas, hoge bloeddruk, longziekten – nauwelijks aandacht voor gedragsverandering

Gaat deze individuele aanpak leiden tot een gezondere bevolking?
 NEE - om twee redenen

1. Het aantal mensen dat individuele begeleiding nodig heeft is simpel weg te groot

2020

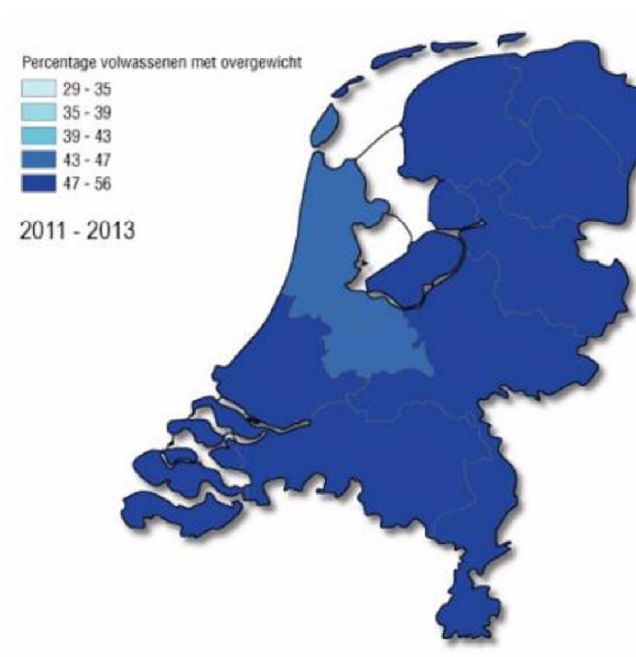
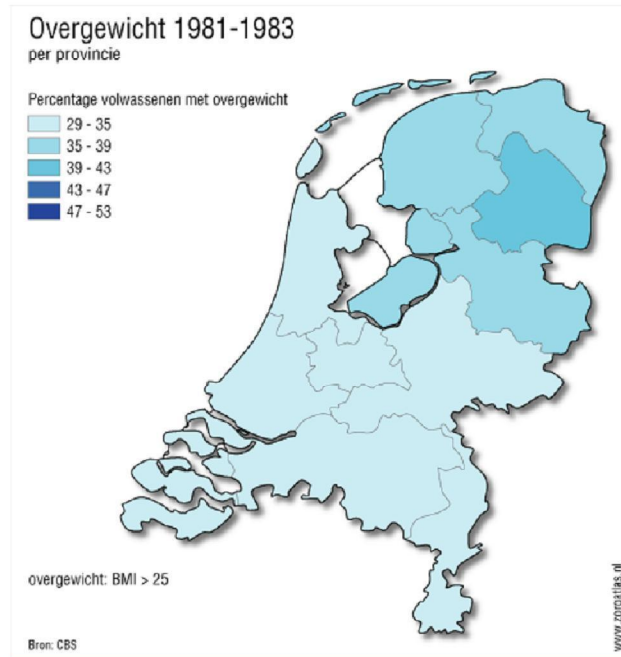
- 1 op de 5 heeft prediabetes (16.000 mensen in Amsterdam Noord);
- Verwachting 5.000 – 10.000 mensen in de komende 10 tot 20 jaar T2D;
- **Arbeidsmarkt:** 15% van alle landelijke leefstijlcoaches nodig voor de potentiële cliënten groep in stadsdeel Noord (158 leefstijlcoaches);
- **Kosten:** jaarlijks 2,78 miljoen euro extra kosten vanuit een zorgkosten perspectief en 5,73 miljoen euro vanuit een sociaal maatschappelijk perspectief.
- Om het risico van T2D significant te reduceren moet die interventie langer dan 3 jaar duren.
- Dit zou voor stadsdeel Noord een **minimale extra investering van 8,33 miljoen of 17,20 miljoen euro** over een periode van 3 jaar zijn (resp. zorgkosten en sociaal maatschappelijk perspectief).

2040

- Circa **25.000** mensen in noord zijn in 2040 pre-diabeet.
- Verwachting dat 8.000 – 16.000 mensen in de komende 10 tot 20 jaar T2D
- Ervan uitgaande dat een intensieve leefstijlinterventie tot 50% reductie van T2D risico zou moeten leiden dan zouden er na succesvolle interventie tussen de 4015 en 8029 **MINDER** mensen in noord T2D ontwikkelen.
- Aanname: 20% prevalentie van pre-diabeet blijft constant in 2040. Dit is waarschijnlijk een onderschatting als je naar de prognose kijkt van het IDF. **Ofwel als je niets doet op populatie niveau lijkt de prevalentie toe te nemen.**
- **Dit betekent dat we de inspanningen die in 2040 gedaan moeten worden om de curve van nieuwe gevallen van T2D tegen die tijd verder af te vlakken, op dit moment onderschatten.**

2. Het is dweilen met de kraan open

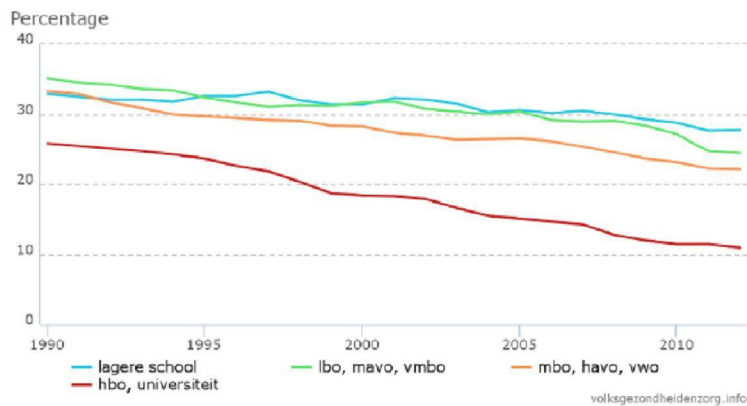
Gezondheid ook anno 2020 product van ongezonde omgeving, fysiek en sociaal

Omgeving voor sommige groepen ongezonder dan voor andere

Roken naar opleidingsniveau, 1990-2012

Bij 25-plussers

Bron: POLS gezondheid en welzijn 1990-2012 (Percentages zijn 3-jaars voortschrijdende gemiddelden)

Gevolg: laag opgeleide Nederlanders hebben:

- 6x zo vaak diabetes
- 2 tot 3x zo vaak longziekte COPD
- Ruim 2x zo vaak last van chronische stress, angst of depressie
- Ruim 2,5x zo vaak obesitas

Bron: IBO gezonde leefstijl 2016

Onze boodschap

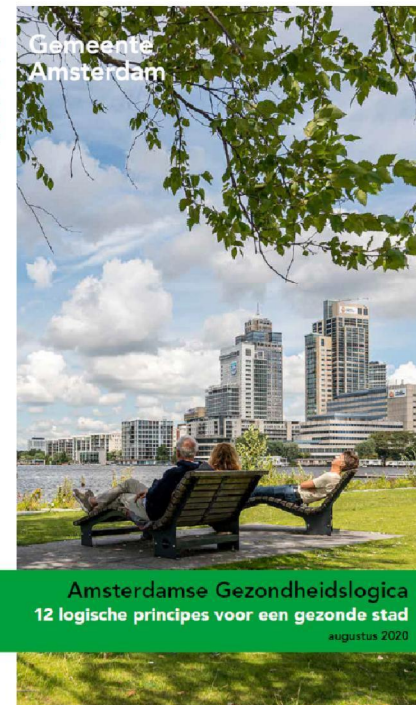
- Veel van de huidige ziektelast is te voorkomen
- Deze winst is alleen te verzilveren als we gezondheid en ziekte zien als het product van de omgeving waarin we leven
- De implicatie hiervan: het preventiebeleid moet echt anders!
- Hoe dan?
  - Inzet op gezonde fysieke en economische omgeving
  - Inzet op gezond gedrag in een gezonde sociale omgeving
  - Het zorgsysteem moet fundamenteel verbeterd worden

Gezonde leefomgeving, hoe dan als gemeenten?

- Gemeenten pakken actief hun rol en verantwoordelijkheid door wettelijke en financiële mogelijkheden te benutten zoals:
  - **Stevige uitvoering van de publieke gezondheid**
  - **Duidelijker uitdragen Health in all Policies:** niet alleen binnen zorg- en welzijn, maar ook bij stedelijke ontwikkeling, economisch beleid, infrastructurele vraagstukken enz. zie volgende slide
  - **investeren** in onder meer gezonde school- en sportkantines, een gezonder aanbod in ziekenhuizen, huizen van de wijk en op locaties waar veel kinderen en kwetsbare groepen komen
  - **Door aanscherpen eisen** voor oa vergunningen voor gesubsidieerde activiteiten, sportevenementen voor kinderen en verkooppunten in de openbare ruimte

Gezondheidslogica: 12 principes voor een gezonde stad

1. Fietzers en voetgangers krijgen ruim baan
2. Een gezonde stad is een groene stad
3. De stad is een speeltuin
4. Sport is om de hoek
5. Er is ruimte voor ontmoeting en verbinding
6. Drukke wordt afgewisseld met rust en stilte
7. Gezond voedsel is logisch en overal
8. Buurten zijn prettig voor ouderen
9. De schoolomgeving is gezond in het bijzonder
10. Er is schone lucht voor iedereen
11. De stad is bestand tegen klimaatverandering
12. Gebouwen en buitenruimten dragen bij aan gezondheid

Gemeente Amsterdam

Afspraken gezonde voedselomgeving Amsterdam 2020

Ambitie: De inrichting van onze omgeving heeft invloed op wat we eten en drinken. In de stad worden we ieder moment van de dag verleid tot het kopen van ongezond voedsel. Amsterdam zet zich in om de voedselomgeving gezonder te maken, zowel in de uitstraling (bv. marketing en reclame) als het aanbod.

Deze infographic geeft een overzicht van de afspraken. De bevoegdheden van de gemeente op de voedselomgeving zijn beperkt, dus de norm geldt niet voor o.a. horeca en detailhandel.

Voedselomgevingen		 Uitstraling	 Aanbod	 Bevoegdheid gemeente
Staanplaatsen en kloeken	Verkooppunten Openbare ruimte nieuw		 (in de buurt van scholen en andere plekken waar veel kinderen komen)	Vergunning
	Verkooppunten Openbare ruimte bestaand			Vergunning
Scholen	Scholen PO			
	Scholen VO en MBO	 	 	
Erevenementen en activiteiten	Sociale basis regeling			Beschikking
	Sportevenementen jeugd t/m 17 jaar			Convenant
	Sport- en zwemaccommodaties			Huurcontract
OV en openbare ruimte	Metrostations			Concessie
	Reclame buitenruimte		N.v.t.	Algemene Plaatselijke Verordening
Werk	Catering gemeente			Contract

Gezonde leefomgeving, hoe dan als Rijk?

- Het Rijk pakt actief haar rol en verantwoordelijkheid door oa:
  - **prijsturing** (zoals een suikertaks, BTW-verhoging rookwaren en alcohol, verlaging BTW gezonde producten, aanbiedingen in supermarkt)
  - regie op **productverbetering** (minder suiker, vet en zout)
  - verbod (kinder)**marketing** ongezonde producten – óók online en in de openbare ruimte
  - een **nieuwe invulling in de toekomstige Omgevingswet** van een 'gezonde fysieke leefomgeving' als basis voor een verbreding van de gemeentelijke mogelijkheden om de voedselomgeving te reguleren
  - de **voedselomgeving toe te voegen als beschermd belang in de Warenwet** zodat een overaanbod van bepaald voedsel worden gereguleerd
- Daarnaast, ook voor het Rijk kijken naar **Health in all Policies**

Overheidsingrijpen - betutteling of bescherming?

Voorbeeld over de impact van online kindermarketing:

CHILDREN WHO USE THE INTERNET FOR MORE THAN 3 HOURS PER DAY...

...are almost **3 times** more likely to pester their parents for junk food

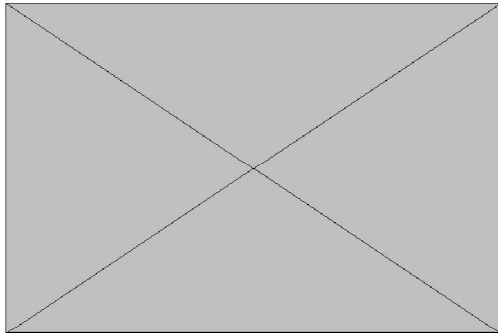

...are almost **4 times** more likely to buy junk food

...will eat around **3 times less** fruit and vegetables

Gezonde sociale omgeving: gezond gedrag wordt leuk én normaal !

Flinke verandering zorgstelsel, hoe dan?

- Gezamenlijk (Rijk, zorgverzekeraars, gemeenten, GGD'en en inwoners) een overkoepelende zorgvisie op te stellen waarin:
  - **samenwerking medisch – sociaal** meer centraal staat
  - er oog is voor **achterliggende problematiek** (oorzaak van de oorzaak)
- Het systeem **simpel** te maken voor burgers en professionals
- Andere financiële prikkels inbouwen:
  - **naar minder** in plaats van naar meer
  - naar belonen van **samenwerking**
  - waardoor **alle betrokkenen meewerken en betalen aan preventie**
- **Te doen** in plaats van te proberen: handelen voorbij experimenten en pilots

Gezondheidsproblemen zijn complex en vragen om een integrale en adaptieve aanpak in plaats van de inzet van silver bullets

